

Sudan nastopa osiro profi vsem gverilcem

Predsednik republike je ukazal prijem vseh pripadnikov in osumljenih pripadnikov gverilskih skupin.

KARTUM, Sud. — Predsednik Sudana se je smatral hudo prizadetega, da so palestinski gverilci izbrali prav Sudan za svoj nastop proti tujim diplomatom in njihov umor. Odločil je, naj jih sodi središče "pravično" in "strogo". Izjavil je, da ne bo posegel v sodbo in njeno izvršitev. To se pravi, da obsojenih ne bo pomilostil.

Nastopil je tudi proti vsem tistim v Sudanu, ki palestinske gverilce podpirajo. Bilo je namreč jasno, da ti svojih načrtov niso sami pripravili in izvedli. Po poročilu lista Al Sahafa so prijeli 5 domačinov, ki so obtoženi sodelovanja z Al Fatah gverilsko organizacijo. To je predsednik Numeiri javno obdolžil izdelave in izvedbe načrta za zasedbo savdskega poslatništva v Kartumu pretekli teden. Cilj umora ameriških diplomatov Numeiri je v Moorerji naj bi bil "uničenje Sudana", kot je dejal Numeiri. Izjavil je, da ne bo "popustljiv" do tistih, ki skušajo Sudan uničiti in ne do tistih, ki so plačani agenti. Napovedal je, da bo "udarec vrnil dvakratno".

Eden od prijatih je razkril tega poslatništva, med drugim je govoril o organizaciji zasedbe savdskega dejala, da je povelje za umor ameriških in belgijskega diplomata prišlo iz glavnega stana Al Fatah v Libanonu po radiu.

Hanoi in Washington imenovala komisijo za urejanje pomoči

WASHINGTON, D.C. — ZDA in Severni Vietnam so pretekli teden objavili skupno komisijo, ki bo urejala ameriško pomoč Severnemu Vietnamu. ZDA bodo zastopali v komisiji, namestnik administratorja Agencije za mednarodni razvoj M. J. Williams, J. Mossler, uradnik AID, ter pomožni zakladni tajnik za mednarodna vprašanja D. Syv-rud.

Severni Vietnam je v komisijo imenoval Dang Vichau, ministra financ, Nguyen Co Thach, namestnika zunanjega ministra, in Le Khac-a, podnačelnika državne planske komisije.

Prve seje nove komisije se bodo vršile v hotelu Majestic v Parizu, kjer so se vršila pogajanja za končanje vietnamske vojne skozi več kot 4 leta.

Pomanjkanje hrane v Bangladeš

DAKA, Bang. — Ko se nova država še ni niti opomogla od vojne, ki je napravila veliko škodo v letu 1971, je pričelo deževje s pomanjkanjem umetnih gnojil in sredstev za uničevanje škodljivcev onemogočilo večji pridelek hrane. Deželi, ki je med najrevnejšimi na svetu, se tako obeta nova stiska in pomanjkanje najnujnejšega.

Vremenski prerok

Postopna zjasnitev, toplejše. Najvišja temperatura okoli 55.

Claude Brinegar

GASOLINSKI DAVEK naj bi se uporabil za podpiranje množičnih javnih prevoznih sredstev v naših vele mestih, je dejal prometni tajnik Claude Brinegar pred Senatskim odborom v Washingtonu, D.C.

Nov muslimanski upor na južnih Filipinih

MANILA, Filip. — Gen. Romeo C. Espino, načelnik glavnega stana oboroženih sil Filipinske republike, je objavil, da je obnova nasilij pripravila 100.000 ljudi v pokrajini Cotabato na otoku Mindanao k begu iz njihovih domov.

Nasilje naj bi bile začele "moslemske revolucionarne sile", ki jih vodijo mladi maoisti in ki se hočejo odcepiti od Filipinske republike.

Uporniki naj bi pobijali, plenili in požigali v sedmih mestih, vendar imajo vladne sile položaj v glavnem v oblasti, je trdil general.

Kitajska vojna mornarica tretja največja na svetu

WASHINGTON, D.C. — Kitajska vojna mornarica je tretja največja na svetu, za ZDA in ZSSR, pravi F. Uhlig Jr., uradnik United States Naval Institute, v zadnji številki glasila Sea Power.

S 40 modernimi, običajnimi podmornicami je Kitajska pred Veliko Britanijo s 35, pred Francijo z 21 in pred Japonsko z 12. Prav tako je na tretjem mestu po moštvu. Okoli 150.000 mož. V Britanski vojni mornarici jih je le okoli 80.000, v francoski okoli 90.000.

Pretežno sestavljajo kitajsko pomorsko silo obrambne enote.

Zadnje vesti

WASHINGTON, D.C. — Oblasti so prijele tri moške, ki so osumljeni, da so 30. januarja letos oropali in ustrelili sen. Stennisa pred njegovim domom v Washingtonu, D.C. Sen. J. Stennis je še vedno v bolnišnici, toda njegovo stanje se je izboljšalo in upajo, da bo popolnoma okrevale.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Nixon je večeraj ponovno potrdil svojo namero, da ne bo dovolil zasliševanje svojih ožjih sodelavcev pred kongresnimi odbori, pa izjavil, da bo dal Kongresu na razpolago "vse potrebne informacije" po redni poti. "Član predsedniškega osebne štaba, sedanjí ali bivši, naj bi se držal ustaljene navade in odklonil zahtevo po uradnem nastopu pred kongresnim odborom," je dejal predsednik ZDA.

SAPPORO, Jap. — Po 77 urah so rešili iz premogovnika, kjer je bila ujeta skupina 6 rudarjev, enega živega.

BOSTON, Mass. — Bivši poslanik v Saigonu Henry Cabot Lodge je srečno preстал operacijo v tukajšnji bolnišnici in bil puščen domov.

AIM, It. — Predsednik albanske vlade Mehmet Shehu je prišel sem s svojo ženo in 12 spremljevalci na "privatni obisk", kot pravi italijansko uradno poročilo. Albanija je komunistična država, ki je bila pod vplivom Titove Jugoslavije, dokler je bila ta z Moskvo do leta 1948, nato se je držala Moskve, pa se končno pridružila Pekingu, ko sta se Moskva in Beograd pomirila. Vse od svojega nastanka je imela Albanija precej stikov z Italijo in je bila zadnja leta pred drugo svetovno vojno tudi pod njeno dejansko oblastjo.

NEW BRITAIN, Conn. — John Thomas Downey je prišel večeraj po skoraj 21 letih domov iz ujetništva v L. R. Kitajski. Kitajci so ga izpustili na osebnostno intervencijo predsednika Nixona, ko je Downeyjevo mater zadela pretekli teden kap. John T. Downey je bil ujet, ko je moral njegovo letalo, s katerim je bil leta 1952 na poti s Koreje na Japonsko, nad Kitajsko na tla. Trdili so, da je bil na privatnem poslu, pa so končno letos priznali, da je bil v službi CIA.

obiskovalci iz Jugoslavije, je lahko takoj spoznal njihovo "izgrajenost" in predanost socializmu in seveda jugoslovanskemu režimu. Nekateri so to kazali bolj očitno, drugi pa so bili manj izraziti, ker se jim verjetno ni zdelo skladno z vljudnostjo. Zanimivo jih je bilo poslušati in človeka je večših od njihovi naučenim vniemi skoro silil smeh. Res so se trudili, da bi razmere v svoji domovini pokazali v čim bolj rožnati luči, četudi so pri tem prihajali včasih v očitna nasprotja z dejstvi, o katerih nas nemara mislili, da svet ne ve dovolj.

Tudi letos se je javila vrsta jugoslovanskih študentov, ki bi šla rada na tak način v ZDA. Kot običajno so jih tudi letos ameriški zastopniki povpraševali, kaj bi odgovorili ameriškim taboriščnikom na razna vprašanja. Ta vprašanja so splošna in menda prilično enaka za vse dežele, ki pri programu sodelujejo. Lani pri tem ni bilo nobenih težav in zgleđovanja, letos pa je nepričakovano prišlo od odpora na univerzi v Ljubljani.

Izvršni odbor študentske zbornice ljubljanskih visokih šol je v posebni spomenici protestiral in izjavil, da ameriški zastopniki "niso spraševali v dobri veri in da so to priložnost zlorabili". Spraševali naj bi bili o mednarodno političnem položaju, o odnosu med cerkvo in državo, o državljanskih pravic, o volivnem sistemu in jugoslovanski zunanji politiki in drugem.

Ta vprašanja so šla študentski zbornici v Ljubljani

Sovjetlija dobila dober "kup" lani pri pšenici!

WASHINGTON, D.C. — The General Accounting Office, ki v imenu Kongresa nadzira finančno poslovanje zvezne vlade, je prišel do zaključka, da je lani poljedelsko tajništvo podprlo velikansko prodajo žita ZSSR "preko vse potrebe in koristnosti".

Ugodnosti od tega so imela podjetja, ki so žito prodala, in ZSSR, ki ga je kupila, škodo pa so nosili ameriški davkoplačevalci in farmarji, je ugotovil Glavni računski urad.

Škodo od velike prodaje žita ZSSR ima vsa dežela, ker je prodaja pognala kvišku cene žita, tudi onega za krmo živine. Podčrpal se je kruh, še bolj pa se je podčrtila živina in s tem meso... Taka gospodarska politika in prodajanje deželnih pridelkov tujini gotovo ni koristno in bi ne smelo biti dopustno!

Premogarji v skrbeh

Notranje tajništvo je začelo zamrznilo geološko preiskovanje zemlje zvezne vlade v pogledu premogovnih ležišč.

WASHINGTON, D.C. — Ko se tiho razpravlja o krizi energije, so premogarji v skrbeh, da premog pri njenem reševanju ne bo igral vloge, ki so jo pričakovali. Premoga je namreč na razpolago v naši deželi v obilju in v tem pogledu o kakri krizi še dolgo ne bo vzroka govoriti.

Kljub vsemu so premogarji v skrbeh, ko so zvedeli, da je notranje tajništvo kar na tihem zamrznilo vsako nadaljnje preiskovanje in iskanje premoga na zemlji, ki je last zvezne vlade. Zamrznitev bo veljala do jeseni, ko bo izdelan nov program v skladu z novimi predpisi o varovanju okolja.

Velike premogarske družbe se boje, da bo z ukrepom zvezne vlade preprečena uporaba nekaterih najboljših ležišč premoga, ki so na ozemlju, lasti zvezne vlade.

V naši deželi se veliko premoga koplje kar na površini. Ko so ležišča izkoriščena, pa se premogovne družbe ne menijo dovolj, da bi gole plasti zemlje prekrile s prstjo in skrbele, da bi te površine zopet preostel gozd. Ponekod se dogaja, da so gole in puščobne, brez vsakega življenja skozi desetletja. Take predele je mogoče videti v Zahodni Virginiji, pa tudi v delu Ohia.

INDIJANSKI UPORNIKI V WOUNDED KNEE ODREZANI OD OKOLICE IN OSKRBE

Zvezne oblasti so Indijance v Wounded Knee, ki so preteklo nedeljo to naselje proglasili za "neodvisno državo in ZDA napovedali vojno", znova obkrožili in zaprli vse dohode. To naj prepreči dobavo hrane in orožja, ki so si ga dobili v soboto, ko so zvezne oblasti blokado po sporazumu ukinile.

WOUNDED KNEE, S.D. —

Zvezne oblasti so pretekli teden pokazale razumevanje in mirno presojo, ko so v soboto ukinile blokado tega naselja, kjer se je zbrala in utrdila skupina par sto Indijancev s ciljem izsiliti od zveznih oblasti izpolnitev njenih zahtev. Ameriško indijansko gibanje, ki mu večina upornih Indijancev v tem naselju pripada, hoče na splošno doseči za Indijance boljši položaj, v tem posebnem slučaju pa hoče odstranitev sedanjo upravo v rezervaciji Pine Ridge, kjer živi kakih 12.000 pripadnikov plemena Oglala Sioux. Predstavniki zvezne vlade so vsak nastop proti sedanjí upravi odklonili z izjavo, da bi to pomenilo nezakonito vmešavanje v indijanske pravice.

Kljub resnim svarilom in trdim izjavam pravosodnega tajništva pretekli teden je prišlo po posredovanju Narodnega sveta cerkva do pomiritve med Indijanci in predstavniki zvezne vlade. V soboto je bila umaknjena blokada, nekar so Indijanci v Wounded Knee proglasili svojo zmago, naslednji dan pa Wounded Knee za neodvisno državo in izjavili, da bodo prijeli vsakogar, ki bo hotel tja brez "vize".

Streljali so na zastopnike zvezne vlade in enega agenta FBI ranili. Nekaj oseb, ki so prišle blizu so razorožili in prijeli.

Ves nastop indijanskih upornikov bi bil otročji in smešen, njegov cilj povzročiti čim večje vznemirjenje in pozornost v javnosti, če ne bi bilo očitno, da pripadniki Ameriškega indijanskega gibanja stvar namerno ženejo na ostrino in k prelivanju krvi.

Zvezne oblasti so večeraj ponovno zaprle vse dohode in naselje Wounded Knee, da tamkajšnjim ljudem onemogočijo dobavo živeža in vse drugih potrebščin, pa tudi orožja in streliva. Vodnik zveznih maršalov

Wayne Colburn — kakih 300 je zbranin okoli naselja — je dejal, da so se indijanci v času, ko je bila zapora naselja ukinjena, oskrbeli z orožjem in strelivom, v naselje pa naj bi prišlo še kakih 150 ljudi, med njimi tudi več belcev. Tako naj bi bilo v naselju skupno okoli 450 ljudi.

Ko so Colburna vprašali, če se je oblast odločila, da ne bo rabila sile proti upornikom v Wounded Knee naselju, je ta odgovoril: Večno mora biti izbira.

Zastopniki pravosodnega tajništva in nouranega tajništva so v Pine Ridge dejali, da nimajo z indijanci v Wounded Knee od sobote nobenih stikov. Dosej je bilo v zvezi z indijanskim nastopom v Wounded Knee prijetih 85 oseb in zvezna velika porota je večeraj o tem začela z zasliševanji.

Pripadniki Ameriškega indijanskega gibanja izjavljajo, da se bodo "upirali do smrti", kot so to izjavljali že prejšnji teden tekom prve blokade Wounded Knee naselja. Kot prva, upajmo, da se bo tudi druga blokada končala mirno in brez prelivanja krvi. Ameriška javnost je pokazala dovolj zanimanja in razumevanja za indijanski položaj v zadnjih dneh. Uporniki v Wounded Knee naselju so si pridobili precej simpatij, toda te bodo naglo zapravili, če bodo postopali tako otročje, kot so začeli v nedeljo s proglasitvijo "neodvisne države".

V 6 letih za 26.9%!

WASHINGTON, D.C. — Od leta 1967 so cene na debelo porastle za 26.9% do konca letošnjega februarja. Kar je stalo pred 6 leti \$100, je stalo pretekli mesec povprečno \$126.90!

Samo v preteklem letu so cene na debelo porastle za 8.2%, med tem ko je bil porast pred nastopom sedanje inflacije povprečno le 1.2% na leto.

Iz Clevelanda in okolice

Nove avtne tablice—

V petek, 16. marca, bodo začeli prodajati letošnje avtomobilske tablice. Stane vsaka \$15.50. Od tega gre \$10 državi Ohio, \$5 okraju, 0.50 pa prodajalcu tablic. Večina so naprodaj na istih krajih, kot so bile lani.

Seja—

Klub slovenskih upokojencev na Holmes Avenue ima jutri, v sredo, ob enih popoldne sejo v Slovenskem domu na Holmes Avenue. Vse članstvo vabljeno!

Društvo sv. Ane št. 4 ADZ ima jutri ob sedmih zvečer sejo v navadnih prostorih. Po seji bo zabava.

Klub slovenskih upokojencev za senklersko okrožje ima redno sejo v četrtek, 15. marca, ob dveh popoldne v navadnih prostorih. Tisti, ki še niso plačali asesment, so proseni, da to store.

Občni zbor—

Baragov dom ima svoj redni letni občni zbor v soboto, 31. marca 1973 ob 7. zvečer v Baragovem domu na 6304 St. Clair Avenue.

Zamenjana suknja—

Zadnjo nedeljo je bila na Slomškovi prireditvi v farni dvorani pri Sv. Vidu zamenjana moška suknja temno olivne barve. Kličite Andrew Champa na 481-6437.

Na kosilo—

Slovenska šola pri Sv. Vidu vabi vse rojake na kosilo v nedeljo, 18. marca od 11.30 do 2. popoldne v farno dvorano k Sv. Vidu. Postregli bodo z govejo pečenko, dodali pa še domače pecivo.

Pozdravi—

John in Marija Brodnick od Brodnick Bros. Furniture pošiljata pozdrave prijateljem v Clevelandu s Havajev.

Zadušnica—

V sredo ob 6.30 zjutraj bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pok. Josepha in Mary Salomon st. oo 20-letnici smrti matere.

Še vedno prepri o vzroku letalske nesreče

MADRID, Šp. — Francosko obrambno ministrstvo je pretekli teden izjavilo, da je bil kriv letalske nesreče nad Francijo, ko sta v zraku v bližini Natesa trčili dve španski letali in je eno padlo na zemljo ter poneslo v smrt 68 oseb, pilot španskega letala.

Tu je pilot Antonio Arenas od Spenta letalske družbe, ki je s svojim letalom po trčenju v zraku srečno pristal, izjavil, da je nesrečo z akirvila pomota francoskega letalskega nadzornika, od katerega je Arenas 5 ali 6-krat iskal zastoj dovoljenje za okret na desno na oblačnem nebu.

Nemci siti Amerikancev

WASHINGTON, D.C. — Pripadniki zvezne vlade, ki grede večkrat v Zahodno Nemčijo, govorijo z zaskrbljenostjo o vedno večjem odporu med nemškimi uradnimi krogi proti Ameriki.

Tako naj bi bil nedavno neki višji nemški vladni uradnik dejal: V enem teh dni se bomo znebili vas, Amerikancev, v naši deželi in veseli bomo plačali vašo voznino domov v ZDA!

študentovskih kandidatov za pol v ZDA

tako na živce, da je predložila naj se Jugoslovanska študentska zveza umakne iz tega programa, pa si pridržala vendar pravico za sodelovanje prihodnje leto...

Ameriško poslatništvo v Beogradu, kot poroča N.Y.T. v nedeljo, ni še prejelo študentskega protesta, izjavilo pa je, da so vprašanja, ki jih stavlja pripravljenim študentom, v vseh državah ista. Njihova vsebina ni tendenčna in ne izzivalna. Poslatništvo poudarja, da so bili pri teh vpraševanjih delno navzoči jugoslovanski uradni predstavniki.

Prvo nezadovoljstvo nad temi vprašanji je izrazila "Borba", glavno glasilo Zveze komunistov Jugoslavije, pa pri tem ni navedla ZDA, pisala je le o neki "zahodni deželi".

Ljubljanski študenti so izjavili, da bodo poslali zastopnikom ZDA pojasnilo o jugoslovanskem umiku iz programa in z izrazom želje, da se vanj vrnejo, ko bo "pod pravičnim sodelovanjem".

Javni nastop jugoslovanskih študentov in pisanje "Borbe" v zvezi s tem sta zanimiva v toliko, ko se v tem času uradni jugoslovanski vodniki tako prizadevajo za dobre gospodarske odnose in sodelovanje ZDA pri gospodarskem razvoju Jugoslavije, kot je to zagotavljal tekom svojega nedavnega obiska v ZDA podpredsednik jugoslovanske vlade Jakov Sirotković.

Upajmo, da se bo vroča kri ljubljanskih prenapetih in zaletavov skoro unesla in omogočila tistim, ki jih zanima, ogled ZDA!

Jugoslovanska študentska zveza zavrača način spraševanja

CLEVELAND, O. — V okviru International Camp Counselor Programa je prišlo v zadnjih letih nekaj ducatov jugoslovanskih študentov v ZDA, kjer so bili tekom počitnic v raznih mladinskih taboriščih, nato so imeli priložnost si ogledati ZDA, predno so se vrnili domov. Jugoslovanske študente, ki so se javili za bivanje in službo v takih taboriščih v ZDA, so zasliševali ameriški predstavniki in jih pri tem spraševali, kako bi odgovarjali na vrsto vprašanj, ki bi jih jim morda taboriščniki v ZDA stavili.

Ko so bili na ta način vsi prijavljeni vprašani, je končna odločitev o tem, kdo bo šel v ZDA in kdo ne, ostala jugoslovanskim oblastem.

Kdor je imel priložnost govoriti s temi študentskimi

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

Za Združene države:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$20.00 na leto; \$10.00 za pol leta; \$6.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$20.00 per year; \$10.00 for 6 months; \$6.00 for 3 months

Friday edition \$6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83

No. 51 Tuesday, March 13, 1973

Ob 400-letnici kmečkih uporov

II.

Kmečki upor, katerega 400-letnico letos praznujejo, je segel le na južni del Slovenije, ki je bila povezana tesneje s Hrvaško in neposredno soseda nemirnega področja tam. Ta kmečki upor je bil sorazmerno dobro organiziran in je imel tudi svoj program. Uporniki so imeli tokrat jasnejše cilje in načrte kot leta 1515, ko je upor zajel večji del Slovenije, pa se Hrvaške komaj dotaknil.

Kmetje so se uprli tedanjemu socialnemu in gospodarskemu redu, ki je postal za nje neznošen in se je tudi dejansko že preživel. Kmečko podložništvo kot del fevdalnega sistema je bilo do neke mere najboljši možni izhod v času naturalnega gospodarstva, ki je sledilo propadu Rim-skega cesarstva in preseljevanju narodov.

Germanska in slovanska ljudstva v svojih starih domovinah so poznala obvezno vojaško službo. Vsak za orožje sposoben moški je bil vojni obveznik in le kot tak je imel tudi vse in polne pravice, bil je enak med enakimi v plemenu in vojnem posvetovanju. Ko so se ljudstva udomačila v novih domovinah, se je začela družba in socialni red v njej spreminjati.

Vojna služba je postala draga in nadložna, ko je bilo treba hoditi na vojno na oddaljena bojišča in ostajati tam cela leta. Velike splošne vojske je začela nadomeščati težko oborožena in v oklepe odeta konjenika. Ta je mogla biti uspešna le, če je bila res dobro izvežbana. Nastala je poklicna vojska, ki se je vzdrževala s tem, da je moralo toliko in toliko posestnikov vzdrževati po enega oboroženega konjenika. Oskrbeli so ga z vsem potrebnim, zato pa njim samim ni bilo treba v boj.

Na nje je prešla dolžnost skrbeti za posestvo poklicnega bojevnikarja, viteza, ga zalagati s hrano in drugimi potrebščinami. V prvi dobi, ko denarja skoraj ni bilo, so oni, ki so se odpovedali svoji vojni obveznosti, oziroma sprejeli dolžnost skrbeti skupno za oboroženega konjenika, tega oskrbovali v prirodnih pridelkih. Ta je bil zadovoljen s tem, kar je porabil za sebe. Ko se je razvila trgovina in je bilo mogoče te pridelke prodati, je nekdanji vitez, sedanjí graščak postal zahtevnejši in je hotel vedno več in več, čemur pa so se kmetje upirali in se pri tem sklicevali na "staro pravdo".

Do prvih večjih nemirov med slovenskimi kmeti je prišlo v sedmem desetletju 15. stoletja na Koroškem, dva rodova kasneje pa po celi Sloveniji, ko je prišlo do vselovskega kmečkega upora. Plemiška vojska ga je zlomila s surovo silo, položaj kmeta se je še poslabšal.

Ko je pritisnila proti Evropi turška nevarnost in so Turki pridrli že preko Save in Donave na Madžarsko in ogrožali hrvaške in slovenske dežele, stari obrambni red ni več zadostoval. Uvedba smodnika je zadala že preje smrtni udarec viteški težki konjenici, stari vojni red je moral iti, novi pa je šele nastajal. Prvi so pokazali učinkovitost nove pehote češki husiti, katerih vojaška organizacija je postala nekaj vzor novemu vojnemu redu. Turške lahke konjeniške trupe so bile okretnejše in učinkovitejše od težke konjenice križarskih vojsk.

Vitez graščak je bil kot vojak samo še delno uporaben in je ostal vojni obveznik. Dejansko so vojaško službo vršili pretežno najemniki, ki so postali plačani poklicni vojaki. Bojevali so se za "sold" in so bili zato "soldati". Kmet podložnik je moral v času turških napadov na Slovensko, ki so trajali nad 200 let, skrbeti največ sam za svojo varnost. Graščak se je zaprl za svoj utrjeni in naravno zavarovani grad, kmet pa se je reševal, kot je vedel in znal.

Vse to je nejevoljo proti graščaku večalo, v njem je videl sedaj samo izkoriščevalca, ne pa več svojega zaščitnika in varuha pred tujim sovražnikom. S spremembo obrambnega sistema in z uvedbo denarnega gospodarstva je dejansko fevdalni sistem izgubil upravičenost za svoj obstoj. Kmet je moral še vršiti svoje nekdanje dolžnosti in država ter graščak sta mu naložila celo nove, saj je moral poslej prispevati za vojne potrebe še posebej tudi v denarju. Graščak je bil rešen večjega dela svoje vojne obveznosti in dolžnosti.

Vodniki hrvaško-slovenskega upora leta 1572-1573 so prišli do zaključka, da je treba graščake odstraniti, kmetom vrniti svobodo, ti pa se bodo zato obvezali skrbeti za obrambo dežele pred Turki. Hoteli so si torej pridobiti nekako položaj vojaških "graničarjev", ki so imeli posestva, so ta obdelovali, pa so morali na poziv svojih vodnikov takoj prijeti za orožje in iti braniti mejo, oziroma se dvigniti proti sovražniku, ki je to ogrožal.

Kot je Ilija Gregorij, vojaški poveljnik upornih kmetov, pripovedoval svojim zaslizovalcem, so uporniki hoteli doseči vrnitev svoje osebne svobode, bili pripravljeni pre-

vzeti vojaško dolžnost, pa priznavati samo cesarja kot poglavarja in vodnika države. Njihova misel je bila torej moderna in gledano s stališča zgodovine tudi upravičena in pravno utemeljena. Cesar in njegovi svetovalci so imeli premalo razumevanja za novi čas, za položaj kmeta, pa tudi za splošne potrebe prebivalstva in države. Da so sprejeli kmečke zahteve, bi se utegnili zgodovina habsburške monarhije precej drugače razvijati in prepletati.

Stoletja stari red predpravil je bil tako zasidran, njegovi koristniki tako zaverovani v svoje "pravice", da si enostavno niso mogli misliti, da bi imeli kmetje prav. Če je kdo med njimi to spoznal, kar se je ponekod zgodilo, je o tem molčal in branil svoje korist. Fevdalni sistem je dejansko zlomila šele francoska revolucija, v Sloveniji pa znana marčna revolucija leta 1848.

Vsak državni in družbeni sistem, ki nima v sebi zakonite poti za nujne spremembe, ki jih zahteva čas, vodi k revoluciji, ki nasilju. Ko je namreč razlika med obstoječim redom in potrebo po spremembi prevelika, nastane napetost, ki se sproži v revolucijo. Tega, se zdi, diktature, tudi komunistične, nočejo priznati, pa jim to ne bo nič pomagalo, čas bo šel preko njih, kot je šel preko drugih enako močnejših državnih in družbenih redov in sestavov.

BESEDA IZ NARODA

* ČIKAZANI in vsa naša illinoiska javnost in najbrž vsa dežela že par zadnjih let posluša, čita in presoja (vsak po svoje seveda), o službovanjih nekaterih naših od javnosti izvoljenih predstavnikov na vseh raznih položajih. Mnoge obtožujejo (ki so službovali v par zadnjih letih), od vrha dol radi "tega in onega", pri čemer je nekatere zapeljala "ljubezen" do zapeljivih ponudb, ki kakor gibajoči črvčki na trnkah omamljajo male in velike ribe Vse to stane državo, mesta in okraje precej. Sodniki ne poslušajo zastoj, zasledovalci in preiskovalci se ne vozijo pri zasledovanjih za svoje groše.

Vsem je treba plačati iz državnih, mestnih in okrajnih blagajin. Tisto, kar je v blagajnah, pa pride od javnosti, nekaj od tebe, nekaj od mene. To pove, kdo nosi težo vsega tega! Nekateri sicer sodijo nekaj, vseh pa ne. Če se kdo čudi pri tem, pravijo, nimamo v naših "poslovnih prilikah" takih postav, s katerimi bi se dalo vse to urediti. Zakaj jih pa ni? Tisti, ki kujejo postave, morda že vedo, zakaj ne? Morda se ravna po določilih, kako se imajo graditi nove stanovanjske hiše in poslopja — namreč, da morajo imeti toliko "izhodov", kakor "vhodov", ali pa še kakega več. To, če pripriha kaj odkod, da se lahko vsak posluži "izhodov". Evo, to nekaj pojasni.

Postave in določbe so za marsikatera slučaje kaj čudne. Npr. prodajalec likerjev je izključen, da bi istočasno mogel kandidirati za kak važen javen položaj, ko še vodi tako trgovino. Čudne so tudi določbe glede denarnih darov kandidatom za volivne kampanje. Seveda je razumljivo, kdor hoče razumeti, zakaj kaki posamezniki ali korporacije dajejo take podpore. Ker tako za prazen nič malokdo odrine kaj za kampanje kakoga kandidata kar pa deset in deset tisoč ali pa po sto tisoč copakov. Pa so taki slučajji. Taka darovanja imajo svoje namene. Posameznikom so dane, da jih v svojem imenu da. Kdo mu jih da, da jih naj odrine naprej za take politične namene? Lahko kake korporacije ali kak zavodi. To po privatnih posameznikih. Na ušesa se pa v takih slučajjih lahko pove kandidatu ali pa tistim, ki kampanje vodijo, zakaj se da in da naj se ne pozabi, kadar bo kdo za kake naklonjenosti ali ugodnosti na vrata potkal.

V nekaterih slučajih se potem, če ni mogoče nuditi ugodnosti,

pokregajo in pridejo na dan pred javnost taka barantanja in včasih celo pred sodišča in poročila o razpravah pripovedujejo, da je ta ali oni kaj prejel in da se je to dalo v pornoč kampanji za izvolitev. Zakaj? Je to težko uganiti?!

Za take slučaje bi bile na mestu bolj ostre določbe. In če bi bile, bi ne bilo toliko političnih kupčij, kakor jih je.

* RASNE SITHOSTI tudi naraščajo iz dneva v dan. Če bo šlo tako naprej, jih bo še vedno več in več. Zelo razboriti so Latinci z juga. To Portorici, Meksikanci in še drugi. Zahtevajo po javnih šolah učitelje njihovih narodnosti, celo knjige itd. Prirejajo zato javne demonstracije. Celotni nekateri listi so jim na ljubo uvrstili kako stran v njihovih jezikih. Zahtevajo, da se jim da v javnih službah enake položaje kakor starim belim naseljenjem in še mnogo, mnogo drugega. Oblasti so pri tem zelo popustljive. Belim priseljenjem v prejšnjih časih niso bili tako popustljivi in ustrezajoči. Še župan je na ljubo njim kaj ustrezen. Kdo mu je srce omehal pri tem? Politične potrebe ob času volitev in on je še vedno demokrati "boss" v mestu in okraju, ki je po prebivalstvu nadpolovično močan, tako tudi z volivci. "Boss" politiko in njene občutljive strani pozna in ve, kako jih je treba mazati in zdraviti, da se vse vrta naprej, kakor se.

* VAŽEN NASVET, vreden vpoštevanja. Pred kratkim sva govorila z rojakom glede naših še živčih pionirjev in pionirk, izmed katerih jih še mnogo živi po raznih krajih Amerike. Zanimivo bi bilo, ko bi kdo znal o njih poizvedeti, kdaj so prišli v Ameriko in pa glede njihove starosti. Zadržanje je zanimivo. Veliko jih je doseglo kaj častiljivo starost. Med njimi je na prvem mestu skoro gotovo naš odlični pionir, č. g. Jurij Trunk, ki biva v San Franciscu. On vozi že v 103. leto. V septembru letos bo dosegel 103 leta starosti.

Za rev. J. M. Trunkom bo letos v septembru prijadral v 90 let starosti č. g. msgr. dr. John L. Zaplotnik v Nebraski.

Med laiki v Chicagu vozi v 93. leto starosti znani Mr. Leo Mladič. V Clevelandu je dosegel letos 92 let starosti John Tutin, rodod iz Gaberja, fara Brusnice.

Med slovenskimi pionirkami je dosegla 90 let starosti rojakinja Terezija Ellis (Iljaš), ki bi-

va na severni strani Chicaga, rojena Robek, rodod z Zalovca pri Šmarjeti na Dolenjskem.

Še več drugih je, o katerih ni znano, kje bivajo.

Vsem častitljivim pionirjem in pionirkam čestitke in še mnogo mnogo zdravih dni življenja!

* PA SE ENO, DVE ZA KRA-TEK CAS:

— Spretna kuharica. — Gospodinja, ki je pravkar sprejela v službo novo kuharico, jo je vprašala:

"Ali znaš dobro kuhati?"

Nova kuharica: "Seveda, gospa, na oba načina."

Gospodinja: "Kaj to pomeni?"

Nova kuharica: "Na, za primer, če želite, da gosti še kaj pridejo, ali če želite, da ne bi nikdar več prišli."

* — Dober nasvet. — Dva stara znanca sta se srečala. Prvi pototoži in vpraša drugega: "Kakor kaže, mi spomin vedno bolj peša. Kaj naj storim?"

Drugi mu svetuje: "Dolgo delaj, prijatelj!"

* — To je pa res! — Tenorist je rekel alkoholiку: "V mojem grlu je premoženje."

Alkoholik pa mu je odvrnil: "V mojem tudi..."

— Iskreno pozdravljeni, pa še drugič kaj.

Regerčan

Vabilo na kosilo

CLEVELAND, O. — V nedeljo, 18. marca, priredi Slovenska šola pri Sv. Vidu kosilo, na katerega lepo vabi vse rojake. Kosilo je ena izmed par "finančnih" prireditvev, na kateri sloni Slovenska šola za svoj obstoj. Zato je važno, da se ga udeležimo v čim večjem številu.

Matere učencev Slovenske šole nam bodo postregle z dobro govejo pečenko in za priboljšek še z domačim pecivom, katerega bodo nalašč za to priliko napekle. Cena za odrasle bo letos \$3, za otroke pa \$1. Če pomislimo, je to zelo nizka cena!

Rezervirajmo si torej nedeljo, 18. marca, in si enkrat brez truda podprimo dušo in obenem delo Slovenske šole.

M. B.

Zimske misli

VI.

MILWAUKEE, Wis. — Vojna v Vietnamu je torej končana. Preživeli ameriški vojni ujetniki se veselo vračajo v svobodno domovino. Bog blagoslovi Ameriko in predsednika Nixona, je njihov pozdrav, ko stopajo na svobodna ameriška tla. Po velikem in dolgem trpljenju se vračajo ujetniki v objem svojih staršev, žena, družine in prijateljev. Pešem, v gore domače spet se podajmo, in srečno življenje uživajmo, naj bo naš iskren pozdrav vsem ameriškim ujetnikom in vsem domačim, ki so dočakali ta srečni dan.

Razumljivo je, kjer je sreča, je tudi sestra žalost. Okrog 50.000 ameriških vojakov borec je položilo svoja življenja na oltar svobode. Bodočnost bo pokazala, da te žrtve niso bile zaman. Mnogo bolečih solz, trpljenja in žalosti so pretočili in preživeli starši, žene in družine. Z padle borce, junake, ki se ne bodo nikdar vrnili, naj bo pesem "Vigred se povrne..." zapeta v čast in pozdrav.

Ob tej končani vojni in ob strani srečnih in žalostnih ameriških mater in žena, se spominimo tudi naših mater in žena iz druge svetovne vojne in revolucije, ki so trpele peklenke muke in bile ponižane, ne samo od Nemcev, Italijanov, marveč tudi od svojih lastnih rojakov. Strašno so bili trenutki in ure prisiljenega slovesa od moža, sina in hčere. Še hujše so bile minute

Slovenske študije na kentski univerzi

KENT, O. — Katalog kentske univerze za pomladansko četrtletje navaja tečaj "American Ethnic Groups - Sociology 498". Tečaj obravnava doprinos ameriških izseljenskih skupin, kjer so zelo častno zastopani tudi Slovenci. Ze šesto leto se tako poleg slovenskih študentov seznanjajo tudi na stotine ameriških o vplivu, ki so ga imeli slovenski izseljenci na Ameriko. Tečaj podaja tudi številne izsledke Slo-

čakanja glasu o smrti, katere so izvršili lastni bratje po krvi in jeziku. To trpljenje in ponižanje je Vsemogočni prihranil ameriškim materam in ženam. Od takrat do danes je bilo v srcih naših mater — in prepričan sem — da tudi v srcih večine ameriških žena — neka vera, da je bilo tako, kot se je zgodilo, neogibno potrebno. Vsi smo prepričani, da bo šele prihodnost pokazala, da žrtve niso bile zaman. Tem našim materam in ženam v pozdrav in uteho: "Najboljši učitelj je čas, čas zaceli vse rane. Najboljša knjiga je svet in najboljši prijatelj je Bog. Človek brez svobode je kakor riba brez vode!"

* — Iskreno pozdravljeni, pa še drugič kaj.

Pred kratkim me je obiskal precej mlajši rojak in predno je sedel na ponujeni stol, je dejal, da je pobit in strašno utrujen, torej za nobeno rabo. Ker tudi mene večkrat prime ta nezaželjena utrujenost, sem bil zelo presenečen, da me je ta mladi rojak prehitel v stokanju. Namehnil sem se in šel po štefan vina in nekaj dobrega prigrizka. V tem okolju je razgovor tekel zmeraj bolj prijetno in povsem vam, da je s praznim štefanom minila tudi utrujenost.

Utrujenost je bolezen našega modernega časa. Vedno več mladih in starih ljudi se pritožuje, da so nenehno utrujeni in s tem duševno popolnoma na tleh. Pravijo, da je krivo vreme, težko delo, sodobna napredna tehnika in še nešteto drugih vzrokov. Resnica pa je, da ima vsak posameznik svoje telesne in duševne obremenitve. Človek je danes skoraj bela vrana, če ne uživa razna počivila in pomirila. Poraba kave, alkohola, mamil in cigaret se je v zadnjih letih nevarno zvečala. Zdravniki trdijo, da mora vsak posameznik omejiti nepotrebne duševne in telesne napore ter se sprostiti.

Utrujenost sama po sebi še ne pomeni, da nam odpovedujejo naše delovne sposobnosti, marveč je opozorilo, da naj hranimo svojo delovno energijo. Zdravniki razlagajo utrujenost s tole slikovito primerjavo: "To je tako, kot če bi kdo vozil z zavrtim motorjem in pri tem skušal doseči čim večjo hitrost. Voznik mora najprej popustiti zavoro tako, da motor lahko svojo energijo koristno uporabi. Vsi poznamo dneve, ko smo utrujeni in nam gre vse po zlu. In če si človek zdaj ne dela prevelikih skrbí, kdor zna pri delu pravilno in pravočasno izpreči, se zna sprostiti in poskrbeti v prostem času za smeh, prehude utrujenosti lepa ne bo občutil.

Vedno utrujeni ljudje se podzvestno in zavestno čutijo vedno v strahu pred nečim, kar jim jemlje tudi v času, ko naj bi počivali, preveč energije. Taki ljudje, posebno če se jim pridruži še osamelost, dolgočasje in skopost, so resnično utrujeni, so naveličani življenja, kar je zelo uničujoče.

Zamislimo se ob tem in poiščimo pravi vzrok svoje utrujenosti in slabe volje. Največkrat so utrujeni stari in mladi ljudje zato, ker se bojijo potrošiti par dolarjev v veseli družbi. Če bi "utrujenci" obiskovali kino, gledališče, gostilne, piknike, športne prireditve, šli v družbo, ne bi imeli časa za utrujenost.

L. G.

venskega raziskovalnega instituta, ki javnosti še niso znani. Predavanja bodo vsak dan od ponedeljka do četrta od dveh do treh popoldne. Zadnja dneva za registracijo sta 26. in 27. marca, vendar je razred navadno že precej pred zaključkom registracije povsem zaseden. Kdor bi želel obiskovati tečaj, naj se skuša vpisati čim prej.

Poleg omenjenega Gobčevega tečaja poučuje na Kentu slovenski profesor dr. Bernard Jerman tudi ameriško izseljensko literaturo, kjer predava tudi o slovenskih pisateljih. Kdor bi se za njegov tečaj zanimal, naj se obrne naravnost na prof. Jermana na oddelku za angleščino. Prof. Victor Papacosma obravnava v svojih tečajih tudi zgodovino Slovencev. Poleg tega je mogoč neodvisen študij slovenskega izseljenstva, kjer je mogoče z resnim delom zaslužiti od ene do pet kreditnih točk v četrtletju. V kentski univerzitetni knjižnici je v okrilju izseljenske kolekcije tudi posebna slovenska sekcija, ki se postopoma veča in tako omogoča študentom, profesorjem in drugim slovenske študije in raziskovanja.

Poleg zgoraj navedenih možnosti je kentska univerza odobrila slovenske študije in raziskovanja tudi pod okriljem "Honors College" in tako povzdignila slovenstvo na častno mesto. Študije na tem častnem kolegiju so registrirane kot "honors work" in kot take uživajo največji ugled, saj so dostopne le najbolj sposobnim in resnim študentom pod nadzorstvom skrbno izbranih profesorjev. Slovenska, slovenska literatura, slovenska zgodovina, zgodovina slovenskih izseljencev v Ameriki, slovenska umetnost, zgodovina slovenske glasbe v Sloveniji ali v Ameriki, slovensko gospodarstvo, slovensko-ameriška integracija, slovenski doprinos Ameriki itd., so področja, ki jih je mogoče študirati v okviru Honors College in dobiti za resno delo tudi najvišji možni kredit. Študenti, ki bi se zanimali za slovenske študije ali raziskovanja, naj se zgledajo v sobi 137 v Lowry Hall, ali pa me pokličejo po telefonu na številkah 672-2562 ali 944-7237. Kot v preteklosti, tako bodo tudi v bodoče študije skozi vse leto, torej tudi v poletnih počitnicah. Ker vsi profesorji opravljamo ta dodatna dela prostovoljno in brez vsake dodatne plače, pokrije običajna šolnina vse stroške, tako da ni treba niti študentom niti slovenski skupnosti ničesar doplačevati.

Kentska univerza je druga največja v Ohio in 24. največja v vsej Ameriki. Verjetno je to tudi edina univerza v Ameriki, ki na njej poučuje kar sedem slovenskih profesorjev (Perdan Cahil, Chulik, Furla, Gobec, Jerman, Planinsek in Ressick), medtem ko je dr. Tony Adamle univerzitetni zdravstveni svetovalec. Je to tudi edina univerza v Ohiju, ki ima svojo slovensko sekcijo in najbrž edina v Ameriki, ki je razvila tako pester in obsežen program slovenskih študij in raziskovanj. Slovenci smo vsega tega veseli, posebno še, ko vidimo, da univerzi ni šlo le za naš denar in je vse delo organizirano tako, da ni potrebno kakršnokoli doplačevanje od strani študentov, staršev ali skupnosti.

Edi Gobec

ZA SMEH

Dva prijatelja si pripovedujeta svoje zakonske težave. Potrta sta, ker imata oba prepričljivi ženi.

"Potolaživa se z mislijo, da drugi možje tudi tripijo. Poznam gluhoneme zakonce, ki se vsak večer prepirajo. Žena zmerja s psti. Ko ji pa ubogi mož hoče odgovoriti, ugasne ona luč!"

KANADSKA DOMOVINA

Kulturno popoldne v Torontu

TORONTO, Ont. — V nedeljo, 25. februarja, smo imeli Slovenci v Torontu spet priliko prisostvovati novi kulturni prireditvi, ki jo je pripravila mladina, združena v folklorni skupini Nagelj, v cerkveni dvorani Marije Pomagaj na Manning Ave.

Kljub mnogim družabnim prireditvam v predpustni dobi se je to nedeljsko popoldne zbralo lepo število staršev in prijateljev slovenske folklore. Obljubili so nam tudi skioptične slike. V prvem delu programa je g. Ciril Soršak prikazoval slike iz Baragovega rojstnega kraja Dobrnica na Dolenjskem, kjer so za 175-letnico krsta velikega misijonarja blagoslovili nov oltar v kapelici, kjer je prejel milost svetega krsta naš svetniški kandidat. V nadaljnjem smo ob slikah podoživljali 25-letnico mašniškega posvečenja našega župnika č. g. Toneta Zrneca, ki jo je kar na tistem praznovanju. Pa vendar slavnostni dan ni minil brez čestitk župnijskih zastopnikov in cvetja, ki mu ga je poklonila mladina. Vrstile so se slike obiskov slovenskih škofov Drževnika in Jenka, pribori cerkvenih svečanosti ob sv. birmi in procesiji sv. Rešnjega Telesa.

V drugem delu skioptičnega predavanja smo sledili zgodovini razvoja folklorne skupine Nagelj, ki v župniji Marije Pomagaj že 13 let združuje mladino v folklornem udejstvovanju. Večina prvih članov in članice je danes poročeni, med njimi prvi trije predsedniki gg. Martin Vukšinič, Peter Čekuta, Borut Lapajne. Skupina je doživljala svoje višine in nižine, plodonosna leta, ko so člani in članice v okviru Toronto Folk Art Council nastopali na raznih dobrodelnih akcijah in božičnih obiskih po bolnicah, na CNE National Builders Show itd. Tako še danes vztraja pri svojem poslanstvu: — posredovati slovenski mladini v Torontu domačo folkloro v obliki starih domačih plesov in glasbe, — ohranjanje slovenskih narodnih noš, ki v neprecenljivi meri ozaljšajo sleherno narodno manifestacijo in cerkvene svečanosti, kot so nove sv. maše, obiski škofov, sv. birmice, procesije sv. Rešnjega Telesa. Njen namen je z ostalimi skupinami sodelovati kot prejšnja leta pri vseslovenski prireditvi v času torontske International Caravan, kjer v domačem paviljonu Ljubljana predstavljajo Slovenci širnemu torontskemu svetu svojo kulturo in podo-

bo. Ob izbranih slikah smo doživljali lepe spomine iz naših delovnih dni v Torontu, ob nastopu na "Expo 67" v Montrealu, ob izbiranju slovenskega dekleta v zadnjih dveh letih. Za novo delo so nas navdušili prizori iz razstav in prireditev paviljona Ljubljana in še in še. Dekleta so ponovno opazovala same sebe na najrazličnejših paradah in srečanjih ob priliki "Caravan '71 in '72" Skoda, da ob vseh takih prilikah primanjkuje fantov, ki bi dekletom pomagali nositi slavo in čast slovenskega imena.

Pa ljubezen in vdanost do velikih domoljubnih idej prebrodi vse težave in nepravilnosti. To prikaže najmlajša skupina Nagelj, kjer se zbira okrog 30 deklet na rednih nedeljskih vajah. Danes so se prvič pokazale v novih narodnih nošah, ki so jih večina mamice ukrojile in razveselile z uglajenim nastopom svoje starše in vse ostale obiskovalce. Za njimi so se s par točkami predstavili dekleta in fantje, ki že več let sestavljajo jedro skupine. Sedaj študira-

jo na tedenskih vajah Maroltovo "Kmečko ohcet", katere tri začetne plesne smo imeli priliko opazovati na nedeljski prireditvi.

Mladim plesalcem skupine Nagelj želimo mnogo uspeha in vztrajnosti, da bi v poštenem veselju minevala njihova mladost.

KRIŽEM PO KANADI IN PO SVETU

Visokošolska mladina, ki je bila pred par leti tako nemirna po vsem svetu, se je pomirila z izjemo Zahodne Nemčije, kjer pričakuje novih nastopov levčarskih študentov, ki so uporabili novo svobodo na visokih šolah in se načrtno polastili ključnih položajev. Tako je predsednik univerze v Zahodnem Berlinu dejal, da je vsaj pet zahodnonemških univerz "izgubljenih za demokracijo".

Pri nas v Kanadi je na splošno na visokih šolah dosti mirno, le na torontski univerzi je spor na matematičnem oddelku, ki so ga študentje pred dvema tedni zasedli in zahtevali več besede tako pri sestavi programa kot pri vodenju univerze. "Zasedba" je dosti mirna in komaj opazna zo tiste, ki nimajo neposredne zveze s študijem matematike.

S precejšnjim začudenjem smo Kanadčani poslušali pretekli teden pripovedovanje ameriškega senatorja V. Hartke-ja, demokrate iz Indiane, ko je trdil, da so ZDA leta 1965 pristale na ta ko ugoden dogovor o uvozu avtomobilov in avtomobilskih delov, da bi na ta način pridobile Kanado za sodelovanje v vietnamski vojni. Namera se ni obnesla, ker ni bilo v tem pogledu nobenega dogovora in Kanadčani ni vojno v Vietnamu nismo hoteli. Tako so ZDA dale Kanadi "pomoč", ki je stala izgubo tisoč delavnih mest v avtomobilski industriji v ZDA", ne da bi za to kaj prejele. Sen. Hartke je za ukinitev tega dogovora, ker je prepričan, da je za ZDA škodljiv in ker ni dosegel svojega smotra.

V Pretoriji v Južni Afriki so pretekli teden obesili štiri črnce. Eden je bil obsojen na smrt zaradi umora neke bele žene, druga dva sta bila tudi obsojena zaradi umora, zadnji pa je bil obsojen na smrt zaradi posilstva.

Smrtna kazen je v večjem delu zahodnega sveta ukinjena ali pa vsaj močno omejena, zato je iznenadila zahteva predsednika ZDA R. Nixona, da naj ZDA smrtno kazen za določene vrste zločinov obnove in jo tudi izvršujejo.

Kanadska mesna industrija proda letno za preko 2 milijona dolarjev svojih izdelkov in je tako najmočnejša veja v živilski industriji dežele.

Kanada je pogojno stopila v Mednarodno nadzorno komisijo za Vietnam. Izjavila je, da bo v njej ostala le, če se bo pokazalo, da je komisija sposobna opravljati postavljene naloge. V kolikor se to ne bi zgodilo, je dejal tedaj zunanji minister Mitchell Sharp, bo Kanada komisijo zapustila. Upanje, da bo pariška konferenca ustvarila trdno telo, ki mu bi naj komisija poročala svoje izsledke in poročila o kršenju mirovnega dogovora, je propadlo, pa je Kanada kljub temu ostala v komisiji. Ko so postajale pritožbe glasnejše, je predsednik vlade P. E. Trudeau pretekli teden objavil, da pojde ta teden zunanji minister M.

dost, da bi skupno z ostalimi mladinskimi prizadevanji in združenji — kakor je folklorna skupina Biser — ustvarjali slovenski skupnosti v Torontu tisto visoko spoštovano podobo ljudstva, kakor živi dosedaj v očen tisočev obiskovalcev in prijateljev, ki se zbirajo na naših narodno-kulturnih prireditvah.

Anica Resnik

čina vrat stanovanj so tako trdni in debeli, da ne morejo zgori v eni uri ali celo ne v dveh.

Zastopniki kanadske živilske industrije so pretekli teden pozvali vlado, naj rajše poskrbi za primeren dohodek Kanadčanov, da bodo lahko plačevali višje cene za hrano, namesto da razmišlja o uvedbi nadzora cen nad deželni pridelki in nad živili.

Zlata mrzlca danes

Dragocena kovina je še vedno pre poceni.

Leta 1900 so v legendarnem Klondiku nabrali milijon in 350 unč zlata. To je bilo leto vrtovlavih bogastev in žalostnih propadov. V Dawson Cityju je mrgolelo lahkoživ, italijanski tenorji so peli in mesto je šlo preko 20.000 prebivalcev. Zlate žile so se zdele neizčrpne, toda epopeja je bledela, bil je to zadnji "lov za zlatom" na ameriškem severu. Iskanje drugih virov bogastva, predvsem nafte, je zasenčilo kopanje dragocene kovine.

Dawson City je bil pol stoletja v zatonu in še lani je štel komaj 800 ljudi, toda prišel se je "boom". Število iskalcev zlata narašča; zaradi višjih cen zlata na prostem tržišču (ca. \$76 unča) je iskanje spet donosno.

Ni oživel samo Klondike. Ozivljajo mesteca na vseh koncih, kjer so kdaj kopali zlato. Po izjavi predsednika "American Gold Association" Johna Rossa bi unča zlata morala stati 100 dolarjev, da bi bilo kopanje vredno truda. "Razmere so vendarle veliko boljše kot pred letom dni.

Zadnje čase je ameriška proizvodnja zlata znašala poldrugi milijon unč letno, torej nekaj manj kot v Kanadi, desetino SZ in dvajsetino Južnoafriške republike. Verjetno bo letos presegla dva milijona unč. Stari iskalci zlata, ki so prej iskali samo pepite, zdaj ne zanemarijajo več drobec in prahu za industrijsko rabo.

Zlato iščejo v že znanih žilah, toda sem in tja odkrivajo nove. Tudi rudniki bakra se vedno bolj posvečajo postranskemu pridobivanju. Iskalci pritiskajo na kongres, naj bi dovolil zasebno posest zlata v palicah, kar je doslej z zakonom prepovedano. "Wall Street Journal" je napisal: "Edina razlika glede na prejšnje stoletje je v tem, da ni ne kavbojev s pištolami ne napadov na poštno kočije ne špekulantov. Navdušenje pa je praznaprav enako."

Sedemdesetletni Harold Boultillier je v pol stoletja iskanja zlata prihranil dovolj za nakup hišice v Kanadi, ni pa obogatel. Ne verjame, da bo obogatel kdo drug. "Vrednih pepit je malo, največ je vredno veselje ob najdbi. To je kot neozdravljiva bolezen." Večina iskalcev se zaveda, da ne bodo obogateli, računajo pa na prihranek za stara leta.

Lahko bi rekli, da je dragocena kovina v ZDA izgubila nekdanji čar. Bogatenje in propadanje danes prinaša uran. O Charlieju Steenu, ki je v 50 letih odkril najbogatejšo žilo v ZDA (69 mil. dolarjev), pojejo že ljudske pesmi. Steen je živel v baraki iz lepenke, nekje v Utahu. Po odkritju si je kupil palačo v Renu. Ker pa je prirejal sprejeme z 8.000 gosti, je propadel. Kaj takega se z zlatom danes ne more več pripetiti.

Kljub temu Amerika še vedno potrebuje zlato. Samo za električno ga gre 54 ton na leto. Vrv, s katero se je astronaut White prvič sprehodil po vesolju, je npr. bila pozlačena zaradi termičnega žarčenja. ZDA porabijo letno še 20 ton zlata za pravilo zob, še več (131 ton) za nakit. Pri tem je Italija prva na svetu. Amerikanci obdelano zlato raje uvažajo.

Povišane pokojnine pred končno odobritvijo

OTTAWA. — Poslanska zbornica je pretekli teden drugič soglasno odobrila povišanje pokojnin od \$82.88 na \$100 mesečno. Predlog je bil poslan v študij parlamentarnemu odboru, predno bo dan v končno glasovanje.

Povišanje pokojnine naj bi bilo v veljavi s 1. aprilom 1973. Predlog o tem je bil, kot znano, stavljen v načrtu novega proračuna zvezne vlade pretekli mesec. Proračun je poleg vladne liberalne stranke podprla tudi nova demokratska stranka in mu tem zagotovila večino.

Letošnje leto izredno važno za žitni pridelok

SASKATOON, Sask. — Glavni komiser Kanadske uprave za pšenico G. N. Vogel je dejal pretekli teden tu, da potrebuje svet v letošnjem letu ne le običajni, ampak izredno dober pridelok žit, če naj zadostuje potrebam.

Upanje, da bi mogli napolniti izpraznjena skladišča za rezervno, je pičlo, je trdil Vogel. V zadnjih dveh letih so se zaloge žita zmanjšale na najnižjo raven v zadnjih 20 letih in to kljub temu, da sta bili zadnji dve letini res izredno bogati.

Kanada ne bo sposobna letos izvoziti toliko žita, kot ga je povprečno v zadnjih letih, če bi tudi bila letina dobra. Podoben položaj utegne biti po sodbi Vogela tudi v ZDA.

V dobri meri zavisi potreba po žitu od pridelka v komunističnem svetu, ki je bil v zadnjih letih glavni kupec žitnega preseška v svobodnem svetu.

Manj primanjkljaja

TORONTO, Ont. — Zakladni minister ontarijske pokrajinske vlade John White je pretekli teden objavil, da bo primanjkljaj v finančnem poslovanju pokrajinske vlade Ontarioja za okoli 120 milijonov manjši, kot je prvotno izgledalo.

Vzrok temu so večji davčni dohodki, kot so predvidevali.

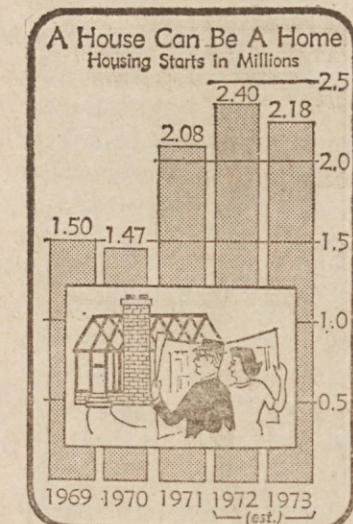
Ribji kompas: voh

Znanstvenikom na univerzi v Madisonu, Wis., je uspelo zadržati ribe, ki se navadno selijo (lososi in pod.), na določenem kraju. V ta namen so se posluževali raznih sintetičnih vonjav. Če se bodo poskusi tako uspešno nadaljevali, kot do sedaj, bo to imelo velik vpliv na ribištvo.

Raziskovalec sladkih voda Dale Madison pravi, da ima vsaka reka svoj značilen vonj, na katerega se riba, ki je bila tam izležena, že v zgodnji mladosti tako navadi, da si ga zapomni za vse življenje. Če je to res, potem bi bilo mogoče mlade ribe že v ribogojnici navaditi na določene kemične vonjave. Ko bi take ribe spustili kjerkoli v jezero ali morje, bi se morale vrniti na kraj valjenja. Treba bi bilo samo primestavati vodi potrebne kemikalije.

Skupina raziskovalcev, ki jih vodi Arthur Hasler in Ross Horrall na podvodnem laboratoriju univerze v Madisonu, je spustila lansko pomlad v jezero Michigan tisoče lososov, ki so bili "vzgojeni" v vodi s sintetičnim vonjavom. Večina rib se sicer ni vrnila jeseni na drstenje; opazili so le nekaj lososov-samecev na vališču. Čeprav so zaznamovali in spustili prav toliko "nevzgojenih" rib, se je vrnilo do sedaj dvajsetkrat toliko "vzgojenih" kot "nevzgojenih". To ima-jo za zadosten dokaz domneve, da ribe privlačuje določen vonj.

Iz Madisona poročajo tudi o lososih, ki so jih spustili skozi malo odprtino v reko z določenimi kemikalijami. "Vzgojene" ribe so ostale v odišavljenem prostoru in plavale v krogu, druge so pa plavale naprej. Ko so vodi odvzeli vonjave, so plavale vse ribe brez postanka mimo. Zdi se, da ribe čutijo vonj svojih domačih voda samo nekaj

After two consecutive boom years, new housing construction is expected to mark a slight decline during 1973. Economists view it less as a recession than a healthy reaction to a build-on-credit trend that threatened overbuilding.

časa; točno določiti to dobo še ni uspelo.

CLEVELAND, O.

MALI OGLASI

Naprodaj
zidan bungalov v fari sv. Kristine, mirna cesta, rekreacijska soba, garaža, lastnik.
732-8378

Odda se
2 opremljeni sobi na E. 67 St. privatni vhod, kopalnica, Kličite RE 1-5513

For Sale
3-bedroom Colonial off E. 185 St. Stone front. Spotless inside.
GEORGE KNAUS REALTY
481-9300 819 E. 185 St. (13,15 mar)

KADAR KUPUJETE
ali prodajate hišo ali trgovino ali posestvo, lot ali farmo, za dobro postrežbo kličite staro, zanesljivo tvrdko. Če imate stanovanje za oddati, imamo ljudi ki so zainteresirani. Če živate ven iz mesta ali države in lastujete posestvo v Clevelandu. Vam tudi oskrbujemo Vašo posestvo. Kličite

KNIFIC REALTY
820 E. 185 St. 481-9980 (6,13 mar)

House for sale
2-bedroom double, E. 82 St., off Union Ave., in St. Lawrence area. Best offer. Call 248-5086 (53)

LASTNIK PRODAJA
DVO DRUZINSKO HISO V OKOLICI ST. CLAIRJA.
Kličite HE 2-2542

Naprodaj
Dvodružinska hiša za Huntmere Ave., in enodružinska na Mohican Ave. prazno. Kličite KE 1-9286 ali IV 1-1626. (60)

Help Wanted — Female
FEMALE HELP WANTED
Housework — Mon. - Wed. - Fri. English speaking — occasionally overnight with teenagers.
283-9354

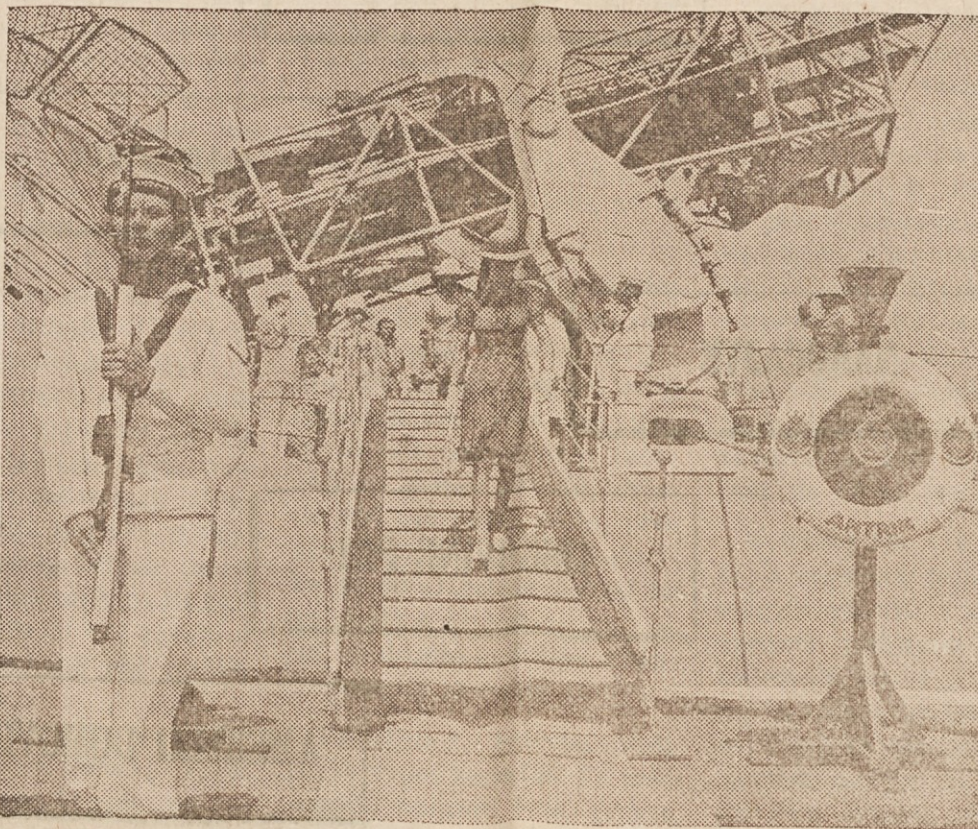
ČISTILKA
Iščemo čistilko za 6 ur na dan, pet dni v tednu. Vprašajte za Mr. Lewis. Ne čez 60 let stara.
Ohio Furniture
6321 St. Clair Ave. (51)

Housekeeper Wanted
Mature woman, general housework, some laundry, 2 adults, no children, good home. West side area. Call 351-7525. (53)

Male Help Wanted
Helper
for sheet metal fabricator for lamp manufacturer. Steady work. Hourly rate. — Apply
Acme Lighting Products
1667 E. 40 St. (55)

Delo na strojih "Drill Press"
Tovarniška izkušnja priporočljiva
RISHER IN KOMPANIJA
27011 Tungsten cesti v Euclidu
Kličite 732-8351 (51)

HELP WANTED
Scraper, mechanic, semi-skilled, lathes, mills. Day shift. East side. Benefits. Any age.
GAHR MACHINE COMPANY
531-0053 (52)

VISOKA OBISKOVALKA — Slika kaže prihod britanske princese Ane na kopno v pristanišču Masava v Abesiniji. Tja je priplula na raketnem rušilcu HMS Antrim. Princeza je ostala v Abesiniji na uradnem obisku 12 dni.

IŠČEMO URADNIŠKO MOČ

Ameriška Domovina išče zanesljivo uradniško moč, moškega ali ženskega, z znanjem slovenščine, angleščine in tipkanja. Nastop službe takoj. Oglasite se osebno ali pismeno.

AMERISKA DOMOVINA
6117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio 44103
431-0628

IVAN PREGELJ:

OTROCI SONCA

POVEST

"Povejte kaj vsakdanjega," je še hotela in je začel nerodno, neprirodno glasno:

"Geometrova služba je naporna, ampak lepa. Ne verjamete? Pravzaprav pa je tako z menoj, da sem se za ta predmet odločil šele, ko sem dve leti poslušal tehnične vede..."

"Hov!" je zaklicalo v njegovo besedo. Otročja Slavica ju je hotela oplasiti. Nato se je zasmejala:

"O tehniki govorita! Ljubi Bog. Je pa že celo moj gospod učenik zabavnejši."

Kar mimogrede je nato povedala o svoji nezgodi, kako je kamen vrgla v bogoslovca Jameca.

"Pa kriv je ta Skorenjček, naš gospod Sivec, kar lahko tudi osleta pomeni. Jaz sem imela notarko na piki in nje ne bi bila izgrešila. Auf Wiedersehn (Na svidenje!) moja ljuba! Moram naprej. A podvizajta. Gospod Tine se bo kmalu tu doli poslovil. Noče pa noče z nami v trg. Bog z njim, requiescat in pace. Gospod učenik! Gospod Sivec!"

Ze je bila v temi pred njima, ki sta šla tiho svojo pot. Mogla sta jo slišati, kako se je igrala pohlevnim človekom, ki mu je priimek zdevala in lepo ime preoblekla v ponižujoče žival-sko.

"Kaj, že šesto leto da pišete dnevnik? Kako pa to naredite? Tak, povejte no, gospod Sivec! Bom še jaz poizkusila. Ali bi bilo na primer dobro takole: Na dan svetega Janeza Evangelista pred lateranskimi vrati. To je danes. Bila pri Rebrniku, nagajala, pela, norela in kamenje metala. Helena me je oštela, da sem otročja..."

"O, gospodična, ne ponižujte se. Vedra ste tako in mila," je dvoril učitelj. "Kaj drugega bi mi bilo zares bridko slišati."

"Kaj bridko, če je pa res," je ugovarjala, "otroče sem, smr-kavka, froc."

"Samo mični ste in domiselni, kakor pesem veselega srca..." In čez čas sta slišala Helena in Poznik sledeče:

"Gospod Sivec! Tak povejte no! Kaj boste nocoj zapisali v svoj dnevnik?"

Vzdihnil je:

"Vam pa povem, gospodična. Eno samo ime bom napisal. Pa bom vendar do smrti vedel vse. Trikrat bom zapisal: Gloriosa."

"Ah," je zavpila deklica nalašč močno glasno. "Kaj ste zaljubljeni, gospod učenik?"

"Za božje ime," se je ustrašil pohlevni človek.

"Tu smo!" je rekla Slavica in zagostolela:

"Pa srečno, gospod Tine. In niste res prav nič hudi? Vas res ne boli? O, saj bom popravila, boste videli, da bom. Roko mi dajte! Zbogom. Lahko noč!"

Tudi drugi so se poslovili od bogoslovca, ki mu je šla pot s ceste preko laz. Za trenutek je izgubil geometer Heleno. Zamudil se je z bogoslovcem.

"Tine," je rekel, "saj se razumeva. O priliki te obiščem. Če maraš."

"Tebe maram," je dejal bogoslovec. "Kaj knjig mi prinesi."

"Knjig? Kakšnih? Mojih?"

"Da pozabim, saj umeš."

"Ker si bolan? Kvišku glavo, fant!"

Bogoslovec se je rezko odtrgal. V trenutku ga je vzela noč na ozki stezi, ki je bil vajen on sam. Sprva je šel hitro, potem je obstal in poslušal za njimi, ki so bili šli po cesti. Ko je mislil, da ga ne slišijo več, se je sesedel v laz in se raztrgal v globokem kašlju, ki ga je bogve kako in težko krotil vso pot ves ljubi popoldan.

"Kateri satan me je izvalil v družbo, ki ni zame," je sopesl ihtavo in bolno, "v veselje, ki mi je umrlo na svetu? O moj Bog, kako sem truden. Nikoli nikamor več!"

Tako je trpel v samotni in se le polagoma umiril, oddahnil in izkašljal. Stopil je domov, proti medlemu svitu materine luči za rdeče zavešenim oknom. Drobna senca se je zgostila pred njim na stezi:

"Tine, ali si ti?"

"Sem, mati!"

"Ponoči se vračaš, prehladil se boš," je potožila žena.

"In če se, naj se pa," je odvrnil trdo. "Saj ste me sami silili, naj grem."

Tiho je zastokala in prosila:

"Da si tak, Tine! Pa se menda nisi usajal med njimi? Nikar, Tine! Dobro ti hočejo. Vsi ti hočemo dobro. Pojdiva! Popil boš čaja, pa legel."

Nato prečudno boječe, pohlevno, previdno:

"Gospod dekan so bili tu. Saj veš, čemu. Da jutri ne boš uha-jal brez kosila, ker bi kar lepo ne bilo. Tine..."

"Ne dajo miru!" je vzkliknil bogoslovec bolno. Potem je dvignil oči v nebo, ki se je bilo posejalo z zvezdami in je rotil na tihem:

"Ti vidiš! Pomagaj! Ali tako ali tako!"

Nato je šel mirno in mrtvo za materjo...

Ko je Poznik dotekel družbo, je slišal, da je spregovorila Helena prečudno veselo, tako skora-j, kakor da ji je beseda iz vinske objesti:

"Zdaj, če hočeš, Slavica, bi bilo pa res prav, če bi kaj lepega zapeli."

"Servus, gospa mati trapist!" je vzkliknila Slavica in se zasmejala:

"Ali ste vsi slišali? Papa! Avrelija! Albinček! Gospod Sivec! Gospod France! Remember!"

"Remember!" je ponovil poštarjev.

"Ti molči," je hotela Slavica.

"Postreži mi rajši s cigareto."

"Tako!" je hotel biti dijak uslužen, pa je natiho zaklel.

"Oprosti!"

"Nimaš? Sram te bodi."

NERODNO? — Na prvi pogled vsekakor ni to drža za smučarski skok, toda to niso bili običajni skoki, ampak smučarska akrobatika. V njej se je merilo preko 100 smučarjev v Steamboat, Colo., in Marty Lofquist, ki ga vidimo na sliki, je bil eden od tekmovalcev in zmagovalcev.

"Izgubil sem tobačnico." "Prav tako! Se drugič!" In dekleta je poredno potegnila učitelja za rokav pa začela peti:

"Zvezde so prišle ven, lunica svetla..."

Pa so drugi pripevali kaj medlo. Celo učitelj, ki je hodil ob dekletu kakor za dne v samem cvetju in v stoteri luči. S pesmijo, ki je vedel, da jo ima in zna on sam:

"Gloriosa, gloriosa!" — — —

Na trgu pred Koširjevimi so se razšli.

"Jutri ob pol šestih?" je vprašal pridružen Poznik. Helena mu je stisnila molče roko:

"Tak, reci papanu, naj ga povabi na večerjo!" ji je tedaj skušala dopovedati Slavica.

"Noriš!" je odvrnila sestra nevljudno in se bridko odtrgala v domačo vežo...

Takrat je prijel geometer učitelja za rame pa vprašal:

"Domov, duša verna? Nisi nič žejen? Jaz sem za tri poti. Me boš spremil k Zofiji."

"Če smem. Če ste, če si tako dober. Le še po nekaj drobiža

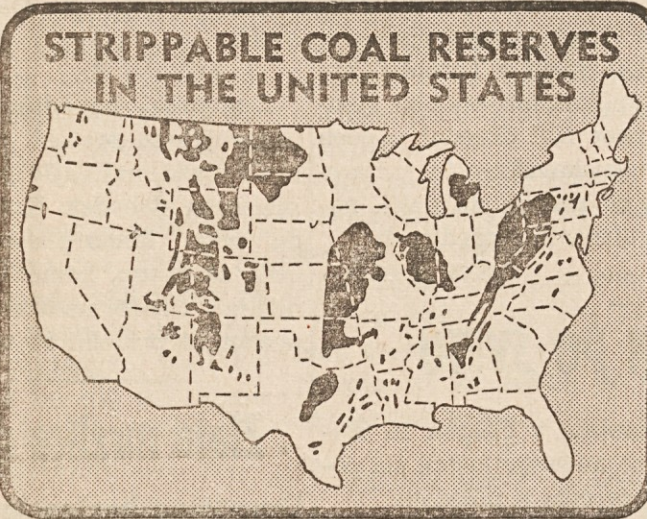
bi vendar stopil."

"Nikamor! Jaz vabim," je dejal geometer.

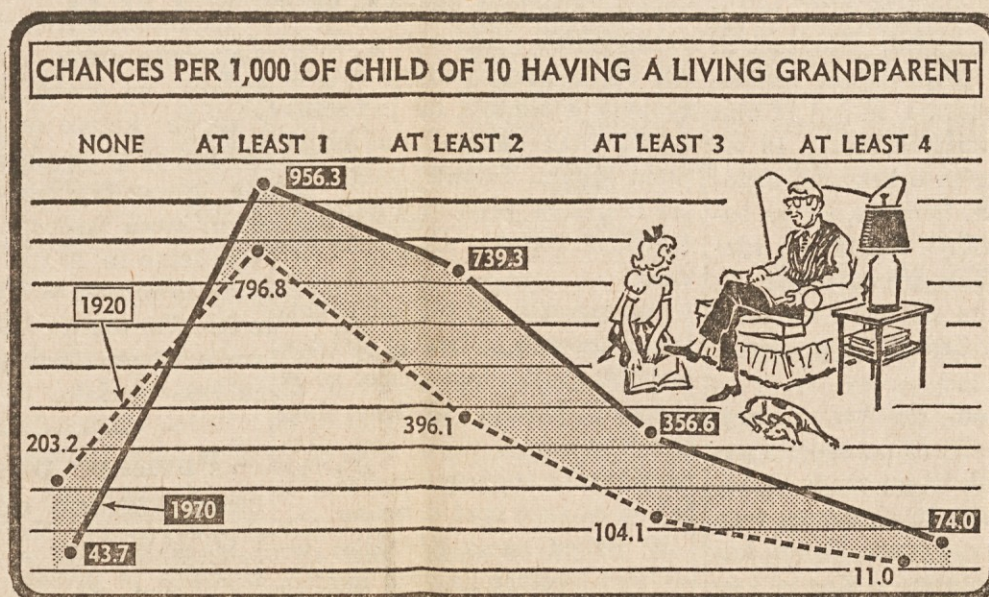
Tako sta šla.

"Čudovit večer," je vzkliknil zaneseno učitelj, potem pa ni vedel nič več povedati...

(Dalje prihodnjič)

GORNJI ZEMLJEVID kaže črno zaznamovana premogovna ležišča, ki so na površini in je zato njihovo izkoriščanje enostavno in ceneno. Težava je seveda potem z obnovo površine, ko so plasti premoga odstranjene. Z zemljevida je razvidno obilje te vrste premogovnih ležišč v vzhodnem delu države Ohio.

The likelihood of a child having a living grandparent has been increasing in the past half century as adult mortality rates have steadily declined. And the likelihood of a child having all four grandparents living on his 10th birthday is about 1 in 14 currently, compared with only 1 in 90 in 1920.

NAROČITE SI

DNEVNIK

AMERIŠKO DOMOVINO

NAJVEČJI

SLOVENSKI

DNEVNIK

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERIŠKI DOMOVINI

Naročite se na dnevnik "Ameriška Domovina"

GRDINOVA POGREBNA ZAVODA

1053 East 62 St.

431-2088

17010 Lake Shore Blvd.

531-6300

GRDINOVA TRGOVINA S POHIŠTVOM

15301 Waterloo Road

531-1235

ŽENINI IN NEVESTE!

NAŠA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA

VAM TISKA

KRASNA POROČNA VABILA

PO JAKO ZMERNI CENI

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE
VZOREC PAPIRJA IN ČRK

Ameriška Domovina

5117 St. Clair Avenue

431-0628

Naročite se na dnevnik "Ameriška Domovina"

ČE SE SELITE

izpolnite ta odrezek in ga nam takoj pošljite. Ni potrebno, da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko. Navedba starega naslova je nujna

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

Cleveland, Ohio 44103

Moj stari naslov:

Moj novi naslov:

MOJE IME:

PROSIMO, PISITE RAZLOČNO

PODPIRAJTE SLOVENSKE TRGOVCE!

K S K J

AMERIŠKA SLOVENSKA KATOLISKA JEDNOTA

(K.S.K.J.)

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA KATOLISKA PODPORNIA
ORGANIZACIJA V AMERIKIsprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa
tako po rojstvu.

- izdaja najmodernejše vrste zavarovalnic za odrasle in za mladino;
- posmrtnine za neomejeno vsoto
- za onemoglost, poškodbe in operacije do vsote \$600.00
- za odrasle člane bolniško podporo
- članom posodi denar za nakup doma.

Za seznam in pojasnila o tajniku ali tajnici v vaši okolici izpolnite
izrezek in pošljite na glavni urad K.S.K.J.

AMERICAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION (K.S.K.J.)
351-353 No. Chicago St.
Joliet, Illinois 60431

Radi bi več pojasnila o K.S.K.J. ter ime in naslov tajnika(ice)
v naši okolici.

IME

NASLOV

MESTO

DRŽAVA CODE